



> Retouradres Postbus 20701 2500 ES Den Haag



24 JAN. 2022

Datum

Betreft

Besluit op uw Wob-verzoek

Geachte ,

Bij brief van 26 december 2021 heeft u een verzoek ingediend als bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). In uw verzoek vraagt u om openbaarmaking van informatie over een onderzoek inzake de voorgenomen heropening van vliegbasis De Peel. Dit is een onderzoek dat momenteel wordt uitgevoerd door een student die stage loopt bij de Koninklijke Luchtmacht. Specifiek vraagt u om openbaarmaking van de onderzoeksopdracht en de onderzoeksopzet. Daarnaast verzoekt u openbaarmaking van een omgevingsonderzoek over hetzelfde onderwerp dat is uitgevoerd door Kantar in opdracht van Defensie.

Over de onderzoeken heeft u al contact gehad met de student en een medewerker van de Directie Materieel en Vastgoed en Duurzaamheid. In dat contact bent u geïnformeerd over de aanleiding, het doel en de onderzoeksmethode van het onderzoek dat de student uitvoert.

Besluit

In antwoord op uw verzoek besluit ik de onderzoeksopdracht en de onderzoeksopzet van het onderzoek inzake de voorgenomen heropening van vliegbasis De Peel niet openbaar te maken. Het omgevingsonderzoek van Kantar naar de voorgenomen reactivering van vliegbasis De Peel is een reeds openbaar onderzoek, waardoor de Wob daarop niet van toepassing is.

Overwegingen

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob (onevenredige benadeling) maak ik de onderzoeksopdracht en onderzoeksopzet van de student niet openbaar.

De informatie waar u om vraagt, betreft een onderzoek dat nog niet is afgerond en dus nog in ontwikkeling is. Onderzoeken die zich in een dergelijk stadium bevinden, zijn nog aan verandering onderhevig. Zo bestaat er de mogelijkheid dat gedurende het onderzoek er wijzigingen plaatsvinden in bijvoorbeeld de invulling of de reikwijdte van het onderzoek.

Daarnaast ben ik van oordeel dat een student zijn of haar onderzoek vrij moet kunnen uitvoeren zonder dat eventuele derden zich mengen in de inhoud van een onderzoek dat niet is afgerond. Zo is het voor onafhankelijk onderzoek van belang dat eventuele belanghebbenden geen grip hebben op de aanpak en de uitkomst ervan.

Tot slot heeft de student u al informatie verschaft over het doel en de methodiek

Bestuursstaf

Directie Communicatie

Locatie

Den Haag - Plein-
Kalvermarkt.
Kalvermarkt 32
's-Gravenhage

Postadres

Kalvermarkt 38
2511 CB 'S-GRAVENHAGE
MPC 58B

Contactpersoon

Kap mr. R.J. Stap
WOB-functionaris

www.defensie.nl

Onze referentie

BS2022000198

Bijlagen

1

*Bij beantwoording, datum,
onze referentie en onderwerp
vermelden.*

van het onderzoek, waarmee er een zekere mate van transparantie is nagestreefd. Eveneens is u toegezegd dat u het volledige onderzoek zult ontvangen, zodra dit is afgerond. Daarin zal ook een verantwoording zijn opgenomen voor de wijze waarop het onderzoek is uitgevoerd.

In het licht van voorgenoemde argumenten ben ik van oordeel dat openbaarmaking van de onderzoeksopdracht en de onderzoeksopzet van een onderzoek dat nog in ontwikkeling is, op dit moment leidt tot onevenredige benadeling voor de student. Ik acht het belang van de student om in vrijheid het onderzoek af te ronden zwaarder wegen dan het belang van openbaarheid.

Ook verzoekt u openbaarmaking van het omgevingsonderzoek uitgevoerd door Kantar naar de reactivering van vliegbasis De Peel. Dit onderzoek is reeds openbaar en recentelijk gepubliceerd op de website van het ministerie van Defensie:

<https://www.defensie.nl/onderwerpen/luchthavenbesluiten/downloads/rapporten/2021/01/31/omgevingsonderzoek-naar-reactivering-van-vliegbasis-de-peel>.

Voor de volledigheid heb ik het omgevingsonderzoek als bijlage bij dit besluit gevoegd.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

De Minister van Defensie

voor deze

De Plaatsvervangend Secretaris-Generaal,

Mr. M. Gazenbeek

Bestuursstaf
Directie Communicatie

Datum

Onze referentie

BS2022000198

24 JAN. 2022

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit bezwaar indienen bij de Minister van Defensie. Het bezwaarschrift dient te worden gericht aan Dienstencentrum Juridische Dienstverlening, Commissie advisering bezwaarschriften Defensie, Postbus 90004, 3509 AA Utrecht. Het bezwaarschrift moet zijn ondertekend, een dagtekening bevatten en van de naam en het adres van de indiener zijn voorzien. Uit het bezwaarschrift moet duidelijk blijken tegen welk besluit en op welke gronden bezwaar wordt gemaakt.

KANTAR

Omgevingsonderzoek naar de reactivering van vliegbasis De Peel

Ministerie van Defensie

Maartje Schalker en Bart Koenen

244407760

Januari 2021



Inhoud

1	Inleiding en management summary	3
2	Algemeen draagvlak Defensie	11
3	Houding en verwachtingen reactivering vliegbasis De Peel	16
4	Beoordeling van het narratief	21
5	Bijlagen	35

1 Inleiding





CONTEXT

Door onder andere de verslechterde veiligheidssituatie in de wereld moet Defensie meer oefeningen uitvoeren. Dat geldt ook voor de luchtmacht. Het aantal militaire vluchten van de luchtmacht neemt daardoor toe in het Nederlandse luchtruim. Maar door de sluiting van de vliegbases Soesterberg, Twente en Valkenburg heeft Defensie slechts weinig ruimte om het aantal vluchten in het Nederlandse luchtruim uit te breiden. Alle vliegbases zitten vol of bijna vol. Daarom is Defensie voornemens vliegbasis De Peel te reactiveren, op zijn vroegst in 2024.

ONDERZOEKSDOEL

Omdat Defensie wil weten hoe in de directe omgeving van de vliegbasis over de reactivering wordt gedacht, heeft onderzoeksbureau Kantar, op verzoek van Defensie, een omgevingsonderzoek uitgevoerd. Met het onderzoek wordt in kaart gebracht wat het draagvlak voor de reactivering onder omwonenden is en wordt een belangrijke communicatie-uiting van Defensie getest, namelijk een narratief waarin wordt uitgelegd om welke redenen de reactivering noodzakelijk is. Naast de beoordeling van het narratief wordt onderzocht welke impact het narratief heeft op het draagvlak voor de reactivering onder omwonenden – al is dit laatste geen hoofdvraag van het onderzoek.

CENTRALE VRAGEN

De twee centrale vragen in dit onderzoek zijn: *welk draagvlak onder de omwonenden is er ten aanzien van de reactivering van vliegbasis De Peel en hoe wordt het narratief beoordeeld?*

Onderzoeksspecificaties



Doelgroep

Nederlanders van 18 jaar of ouder, woonachtig rond vliegbasis De Peel. De postcodegebieden waaruit de steekproef is getrokken is als bijlage bijgevoegd.



Steekproefbron

De steekproefbron is getrokken uit TNS Nipobase, het onderzoekspanel van Kantar waarin ruim 120.000 respondenten vertegenwoordigd zijn uit heel Nederland.



Respons

Bruto zijn n=601 respondenten uitgenodigd die woonachtig zijn in de directe omgeving van de vliegbasis. Uiteindelijk hebben n=445 respondenten aan het onderzoek deelgenomen wat neerkomt op een respons van 74%.



Online methode

Voor dit onderzoek is gebruikt gemaakt van een online vragenlijst (CAWI: computer assisted web interviewing). Respondenten ontvingen een e-mail met daarin informatie over het onderzoek en een link naar de online vragenlijst.



Vragenlijst

De vragenlijst is opgesteld door Kantar in samenspraak met het Ministerie van Defensie. De gemiddelde invulduur bedroeg circa 10 minuten.



Veldwerkperiode

Het veldwerk heeft gelopen van 11 december t/m 18 december 2020. Op 15 december is een reminder uitgestuurd.

Leeswijzer (1/2)

Leeswijzer: significante verschillen

Bij het lezen van het rapport zijn enkele belangrijke begrippen van belang. In het rapport wordt gekeken naar verschillen tussen leeftijdsgroepen en draagvlak. De verschillen die zijn gerapporteerd zijn uitsluitend verschillen die significant zijn. Een significant verschil betekent dat het verschil groter is dan door het toeval verklaard kan worden. Dit zijn dus verschillen die relevant zijn om te rapporteren. Het kan zijn dat er in het rapport geringe verschillen niet worden gerapporteerd, omdat deze niet significant zijn en dus toevallig zouden kunnen zijn.

Meervoudige en enkelvoudige vragen

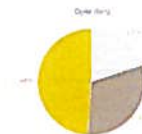
Ook kan het zijn dat bij enkelvoudige vragen de percentages niet helemaal optellen tot 100%. Soms kunnen antwoorden optellen tot 99% of tot 101%. Het betreft hier afrondingsverschillen die in deze rapportage niet zijn gecorrigeerd. Bij vragen waarbij meer antwoorden mogelijk zijn, tellen de antwoorden logischerwijs op tot meer dan 100%.

Doorvragen

De meeste vragen zijn aan alle deelnemers aan het onderzoek gevraagd (n=445). Als het een doorvraag aan een specifiek gedeelte van de deelnemers betreft, staat het aantal respondenten bij de grafiek vermeld.

Uitleg soorten grafieken

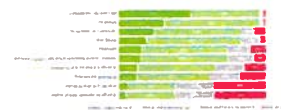
In het onderzoek is gebruik gemaakt van drie soorten grafieken: cirkeldiagrammen, staafdiagrammen en samengestelde staafdiagrammen. Hieronder staat een beknopte uitleg.



Cirkeldiagram: met dit diagram wordt in beeld gebracht wat de verhouding of samenstelling van een bepaald resultaat is op een totaal van 100%.



Staadtdiagram: een staafdiagram bestaat uit meerdere staven of balken waarmee absolute scores of percentages in beeld worden gebracht of met elkaar worden vergeleken.



Samengesteld staafdiagram: in dit type diagram worden verhoudingsresultaten in beeld gebracht met meerdere, samengestelde staven of balken die allemaal optellen tot 100% en daarmee verhoudingen laten zien die onderling gemakkelijk met elkaar kunnen worden vergeleken.

Leeswijzer (2/2)

Uitsplitsingen en het gebruik van iconen

Omwonenden die in een straal van 10 kilometer van de vliegbasis wonen vormen de centrale doelgroep van het onderzoek. Binnen deze groep wordt verder gekeken naar verschillen tussen leeftijdsgroepen, verschillen in algemene houding tegenover Defensie en naar verschillen tussen voor- en tegenstanders van de reactivering van de vliegbasis. Ook wordt gekeken naar mogelijk relevante verschillen op specifieke vragen. De verschillen worden in aparte tekstkaders beschreven die voorzien zijn van iconen. Hieronder staat een korte uitleg van de iconen beschreven:



In het rapport worden verschillen tussen vier leeftijdsgroepen beschreven, te weten: 18- tot en met 34-jarigen, 35- tot en met 50-jarigen, 50- tot en met 64-jarigen en 65-plussers.



In het begin van het rapport worden enkele vergelijkingen gemaakt met de Draagvlakmonitor, een continue draagvlakonderzoek dat Defensie uitvoert onder Nederlanders van 16 jaar en ouder.



De algemene houding van omwonenden ten aanzien van Defensie heeft op sommige punten invloed op de wijze waarop men tegen de reactivering van de vliegbasis aankijkt. In het onderzoek zijn deze verschillen beschreven.



In het rapport wordt - waar relevant - ook gekeken naar verschillen in draagvlak tussen voor- en tegenstanders van de reactivering van de vliegbasis.



Tot slot is gekeken naar verbanden tussen specifieke antwoorden, bijvoorbeeld tussen de bekendheid met de reactivering en de mate van tevredenheid over de informatievoorziening.

Management summary (1/2)

Groot draagvlak voor Defensie onder omwonenden

Er is onder de omwonenden van vliegbasis De Peel van 18 jaar en ouder een brede steun voor Defensie in het algemeen. Zo geven bijna zeven op de tien omwonenden aan Defensie in redelijk tot zeer grote mate te steunen (68%). Dit geldt eveneens voor de mate waarin omwonenden Defensie als noodzakelijk zien voor Nederland (83% ziet Defensie als redelijk tot zeer noodzakelijk voor Nederland). Daarnaast maakt 57% zich in redelijk tot zeer ernstige mate zorgen over de veiligheidssituatie in Nederland. Ruim de helft van de omwonenden is van mening dat Defensie redelijk tot zeer goed is toegerust als het gaat om de bescherming van Nederland.

De aanstaande reactivering is bij de helft bekend, de houding is afwachtend

Iets meer dan de helft van de omwonenden is bekend met de plannen om de vliegbasis te reactiveren. Vooral jongeren zijn momenteel nog niet op de hoogte van de reactivering (80%). Op de vraag of men positief dan wel negatief tegenover de reactivering staat, neemt de grootste groep een afwachtende houding aan door aan te geven niet positief of negatief te staan tegenover de reactivering (45%). Ruim een kwart staat (zeer) positief tegenover de reactivering (27%) terwijl een bijna even grote groep negatief staat tegenover de reactivering (28%).

Meerderheid ziet de noodzaak van vlieg oefening in

Ruim driekwart van de omwonenden ziet vlieg oefeningen van de luchtmacht als noodzakelijk, zodat Nederland aan zijn internationale verplichtingen kan voldoen (77%). Dit geldt zelfs voor de tegenstanders van de reactivering (50% ziet vlieg oefeningen als noodzakelijk). Het benadrukken van de noodzaak in de communicatie naar omwonenden toe zou dus tot een wat groter draagvlak onder huidige tegenstanders kunnen leiden.

Redelijk groot vertrouwen in hinderbeperking vliegbewegingen

Meer dan de helft van de omwonenden heeft er vertrouwen in dat de luchtmacht zoveel mogelijk haar best zal doen, om mogelijke hinder die de vliegbewegingen met zich meebrengen, te beperken (55%). Een derde geeft aan niets tegen Defensie te hebben, maar het niet prettig te vinden dat de vliegbasis bij hen in de buurt wordt gereactiveerd (31%). Op deze groep lijkt het zogenaamde Nimby-effect (*Not In My Backyard*) van toepassing te zijn: een redelijk grote groep omwonenden ziet de noodzaak van vlieg oefeningen wel degelijk in, maar men heeft deze liever niet in de directe omgeving.

De huidige informatievoorziening is voor verbetering vatbaar

Een kwart van de omwonenden is (zeer) tevreden over de informatievoorziening van Defensie (25%). De tevredenheid onder de groep die wel bekend is met de reactivering ligt met 60% een stuk hoger. Met betrekking tot de communicatie richting de omwonenden heeft Defensie een narratief geschreven over de reactivering van de vliegbasis. Dit narratief is ter beoordeling voorgelegd aan omwonenden die aan dit onderzoek hebben deelgenomen. De resultaten zijn in het tweede deel van de summary beschreven.

Management summary (2/2)

Narratief wordt als informatief en begrijpelijk beschouwd

Op 'harde' criteria als informatief, begrijpelijk, duidelijk en nuttig wordt het narratief door een ruime meerderheid van de omwonenden zeer positief beoordeeld. Zo vindt 86% het narratief informatief en 85% vindt de tekst begrijpelijk. Op 'zachte' criteria als volledigheid, eerlijkheid en betrouwbaarheid scoort de tekst goed, maar in iets mindere mate dan op de eerder genoemde 'harde' criteria. Twee derde (67%) beoordeelt de tekst als volledig en 63% vindt de tekst eerlijk. Aandachtspunt voor verbetering is de lengte van de tekst. Zo vindt 45% de tekst te lang, onder jongeren ligt dit percentage zelfs op 68%.

Voorkeur voor 'heropening' en worden aangesproken als 'de samenleving'

Na het lezen van het narratief kregen de respondenten twee zinnen voorgelegd waaruit zij een keuze op leesbaarheid moesten maken. Hieruit blijkt dat men sterk de voorkeur geeft aan kortere zinnen (76% voorkeur) en dat 71% het woord heropening prefereert boven de term reactivering. Ook geeft een duidelijke meerderheid de voorkeur aan de term straaljagers in plaats van jachtvliegtuigen (87% geeft de voorkeur aan straaljagers). Een andere duidelijke uitkomst is dat 63% voorkeur heeft om aangesproken te worden met 'de samenleving' in plaats van 'de Nederlandse regering' (31%) of 'u' (6%).

Het narratief heeft een positieve invloed op het draagvlak voor de reactivering

Het merendeel van de omwonenden vindt dat in de tekst helder wordt weergegeven waarom Defensie de keuze tot reactivering maakt (72%). Het narratief heeft dan ook een overwegend positief effect op het draagvlak voor de reactivering: zo geeft bijna de helft van de omwonenden na het lezen aan meer begrip voor de reactivering te hebben (47%). Hetzelfde percentage geeft aan dat zij door het lezen van de tekst het gevoel hebben door Defensie gehoord te worden (47%).

Positief effect op de afwachtende omwoners

Een op de vijf omwonenden staat na het lezen van de tekst positiever tegenover de reactivering van de vliegbasis (21%). Het narratief heeft echter vooral een positieve invloed op de groep 'afwachtende' omwonenden die 'niet positief of negatief' tegenover de reactivering staan: 29% van deze groep geeft aan na het lezen van de tekst positiever tegenover de reactivering te staan. De meeste omwonenden die negatief tegenover de heropening staan blijven ook na het lezen van het narratief negatief over de reactivering.

Vooral zorgen om geluidsoverlast en ongezonde lucht

De omwonenden maken zich het meeste zorgen over mogelijke geluidsoverlast (56%), ongezonde lucht (38%) en het milieu (37%). Men maakt zich het minste zorgen over de veiligheid. De tegenstanders van de reactivering maken zich vooral veel zorgen over de geluidsoverlast; meer dan vier op de vijf (83%) heeft hier heel veel zorgen over.

Informatie over reactivering in een brief van Defensie of de lokale krant

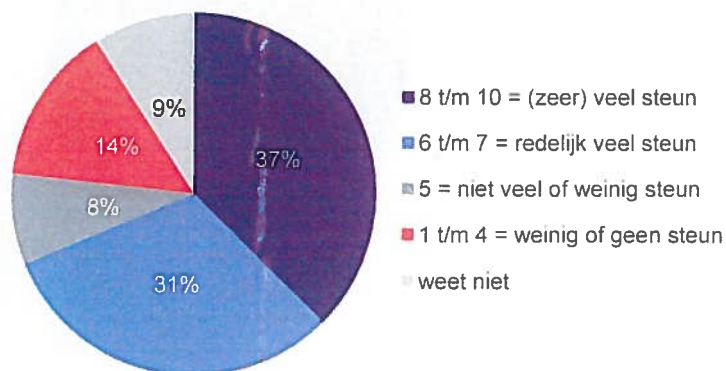
Tot slot geeft meer dan de helft aan (55%) informatie over de vliegbasis het liefst in een artikel een lokale of regionale krant te lezen. Maar ook ongeveer de helft zou graag een brief van het ministerie van Defensie ontvangen (47%) en 39% leest de informatie graag in een folder of flyer. Zo bezien zou een persoonlijke brief van Defensie, voorzien van een flyer, een zeer effectieve communicatievorm zijn. Zeker als een persoonlijke brief wordt gecombineerd met artikelen in een lokale en regionale krant. Sociale media worden weinig genoemd, al is de voorkeur onder jongeren hier wat groter dan onder ouderen.

2 Algemeen draagvlak Defensie




Een ruime meerderheid van de omwonenden steunt Defensie, de steun is wel wat lager dan de steun onder het Nederlands publiek

Steun Defensie (op een schaal van 1 tot en met 10)



7,1
Steun Defensie
NL publiek (16+)

6,6
Steun Defensie
omwonenden (18+)

 **Draagvlakmonitor:** in de Draagvlakmonitor van Defensie wordt halfjaarlijks het draagvlak voor Defensie onder het Nederlands publiek van 18 jaar en ouder in kaart gebracht. Om een vergelijking te kunnen maken met het draagvlak voor Defensie onder omwonenden van vliegbasis De Peel zijn enkele vragen uit de Draagvlakmonitor voorgelegd aan de omwonenden. Hieruit blijkt dat de steun voor Defensie onder omwonenden lager is dan onder het Nederlands publiek. Hierbij moet wel worden aangetekend dat de doelgroep in de Draagvlakmonitor Nederlanders van 16 jaar en ouder zijn, terwijl in het omwonenden onderzoek alleen mensen van 18 jaar en ouder zijn benaderd. De vergelijking geeft dus een goede indicatie van het verschil in draagvlak, maar een 1-op-1-vergelijking is niet te maken.

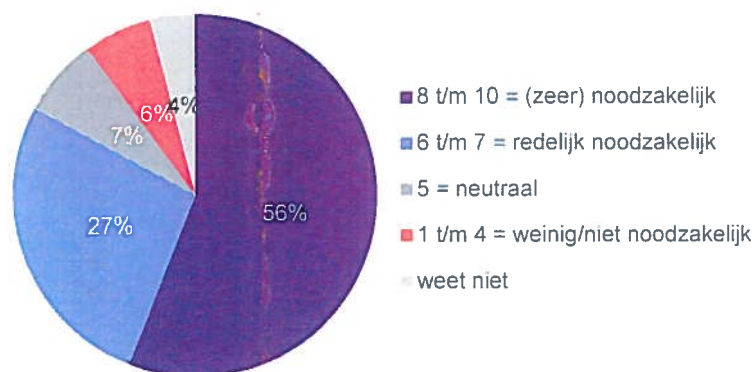


Leeftijdsverschillen: jongeren in de leeftijd van 18 tot en met 34 jaar geven (significant) vaker aan niet te weten in welke mate ze Defensie steunen (22% versus 9% totaal).

Q003 In hoeverre steunt u Defensie? Geef dit aan op een schaal van 1 tot en met 10. Hierbij staat 1 voor geen enkele steun en een 10 voor (zeer) veel steun. Basis: alle respondenten (n=445)

Een ruime meerderheid van zowel de omwonenden als het Nederlands publiek vindt Defensie noodzakelijk voor Nederland

Noodzaak Defensie (op een schaal van 1 tot en met 10)



7,7
Noodzaak Defensie
NL publiek (16+)

7,5
Noodzaak Defensie
Omwonenden (18+)

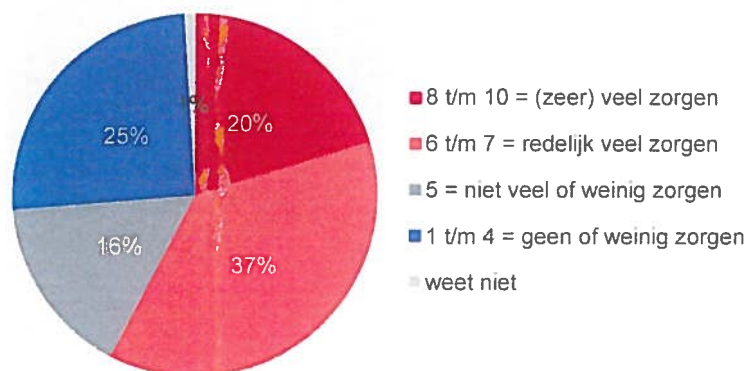


Draagvlakmonitor: in de Draagvlakmonitor wordt gevraagd hoe noodzakelijk Nederlanders Defensie vinden. Ook op deze vraag is een vergelijking gemaakt met de omwonenden. In tegenstelling tot de steun voor Defensie is hier geen significant verschil tussen beide groepen te zien. Er zijn ook geen leeftijdsverschillen.

Q003 In hoeverre vindt u Defensie noodzakelijk voor Nederland? Geef dit aan op een schaal van 1 tot en met 10. Hierbij staat 1 niet noodzakelijk en een 10 voor zeer noodzakelijk. Basis: alle respondenten (n=445)

Een vijfde van alle omwonenden maakt zich (zeer) veel zorgen over de veiligheidssituatie in Nederland

Zorgen veiligheidssituatie (op een schaal van 1 tot en met 10)



Draagvlakmonitor: in de Draagvlakmonitor wordt de beleving van veiligheid in meerdere vragen uitgevraagd waardoor een 1-op-1 vergelijking niet te maken is.



Leeftijdsverschillen: jonge omwonenden (18 tot en met 34 jaar) maken zich vaker geen tot weinig zorgen over de veiligheidssituatie in Nederland (58% versus 25% van alle omwonenden).

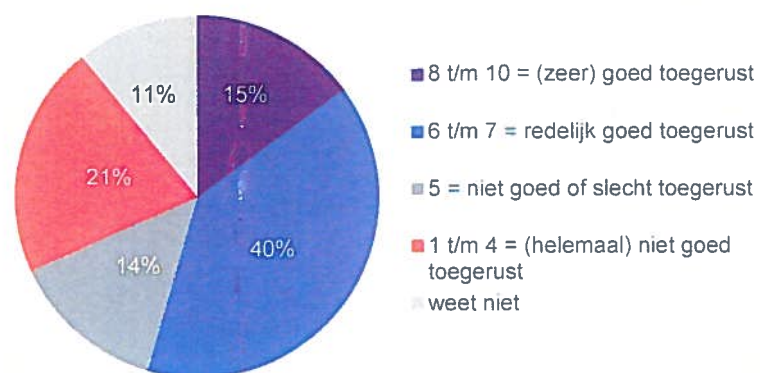


Zorgen en noodzaak: er is een sterk verband tussen de zorgen die omwonenden zich maken over de veiligheidssituatie in Nederland en de mate waarin men Defensie noodzakelijk acht voor Nederland. Zo vindt driekwart van de omwonenden die zich zorgen maken over de veiligheid Defensie zeer noodzakelijk voor Nederland (76% versus 56% van *alle* omwonenden).

Q003 In hoeverre maakt u zich zorgen over de veiligheidssituatie in Nederland? Geef dit aan op een schaal van 1 tot en met 10. Hierbij staat 1 voor geen enkele zorg en een 10 voor zeer veel zorgen. Basis: alle respondenten (n=445)

Ruim de helft van alle omwonenden is van mening dat Defensie goed is toegerust als het gaat om het beschermen van Nederland

Toerusting Defensie (op een schaal van 1 tot en met 10)



Draagvlakmonitor: in de Draagvlakmonitor wordt de vraag over wat Nederlanders van de toerusting van Defensie in meerdere vragen uitgevraagd waardoor een 1-op-1 vergelijking niet te maken is. Er zijn geen verschillen tussen de leeftijdsgroepen.

Q003 Hoe is Defensie, volgens u, toegerust als het gaat om het beschermen van Nederland? Geef dit aan op een schaal van 1 tot en met 10. Hierbij staat 1 helemaal niet goed toegerust en een 10 voor zeer goed toegerust.
Basis: alle respondenten (n=445)

3 Houding en verwachtingen reactivering De Peel

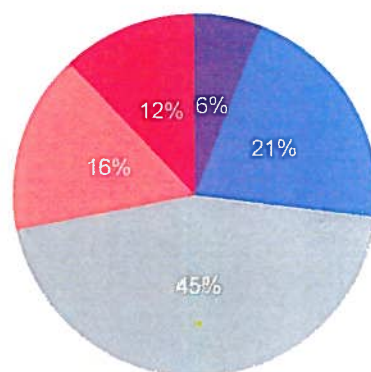


De helft van de omwonenden weet dat de vliegbasis wordt gereactiveerd, de grootste groep neemt een afwachtende houding aan

Kennis reactivering en houding

51%

Is op de hoogte van de plannen om de vliegbasis te reactiveren



- zeer positief
- positief
- niet positief of negatief
- negatief
- zeer negatief



Leeftijdsverschillen: 80% van de jonge omwonenden (18 tot en met 34 jaar) weet *niet* dat de vliegbasis wordt gereactiveerd (versus 51% van alle omwonenden). Daarnaast staan 35- tot en met 49-jarigen vaker dan gemiddeld *negatief* tegenover de reactivering (39% versus 28% van alle omwonenden).



Draagvlak Defensie: bij de vraag over het draagvlak is ook gekeken naar andere achtergrondkenmerken zoals opleidingsniveau, de vraag of men huurder is of een koopwoning heeft en geslacht. Er zijn echter weinig significante verschillen te vinden op deze kenmerken. Alleen zijn mannen wat vaker positief dan vrouwen (57% versus 43%), terwijl vrouwen vaker dan mannen een neutrale houding hebben (62% versus 38%). Wat vooral van invloed blijkt te zijn op de houding is de mate waarin men Defensie steunt (slide 11). Zo staat 47% van de omwonenden die Defensie *niet* steunt negatief tegenover de reactivering.

Q006 Op zijn vroegst wordt in 2024 vliegbasis De Peel weer door de Nederlandse luchtmacht in gebruik genomen. Wist u dat er plannen zijn om de basis te reactiveren? Basis: alle respondenten (n=445). Q007 Alle bestaande militaire vliegbases in Nederland zitten vol of bijna vol in de geluidsruijmt. Daarom is reactivering van vliegbasis De Peel gewenst. In welke mate staat u positief of negatief tegenover de reactivering? Basis: alle respondenten (n=445).

Profielen tegen- en voorstanders van de reactivering

(zeer) positief (n=120)

Geslacht:

57% mannen
43% vrouwen

Leeftijd:

9% 18 t/m 34 jaar
17% 35 t/m 49 jaar
45% 50 t/m 64 jaar
29% 65-plus

Opleidingsniveau:

38% hoog opgeleid
46% middelbaar opgeleid
15% laag opgeleid

Gezinssituatie:

83% gezinnen zonder kinderen
17% gezinnen met kinderen

Groot huishouden:

16% 1-persoonshuishouden
48% 2-persoonshuishouden
35% 3 of meer persoonshuishouden

Woning:

35% huurwoning
65% koopwoning

Niet positief of negatief (n=199)

Geslacht:

38% mannen
62% vrouwen

Leeftijd:

10% 18 t/m 34 jaar
17% 35 t/m 49 jaar
43% 50 t/m 64 jaar
30% 65-plus

Opleidingsniveau:

18% hoog opgeleid
45% middelbaar opgeleid
37% laag opgeleid

Gezinssituatie:

83% gezinnen zonder kinderen
17% gezinnen met kinderen

Groot huishouden:

19% 1-persoonshuishouden
47% 2-persoonshuishouden
34% 3 of meer persoonshuishouden

Woning:

29% huurwoning
71% koopwoning

(zeer) negatief (n=126)

Geslacht:

49% mannen
51% vrouwen

Leeftijd:

7% 18 t/m 34 jaar
27% 35 t/m 49 jaar
36% 50 t/m 64 jaar
30% 65-plus

Opleidingsniveau:

42% hoog opgeleid
47% middelbaar opgeleid
11% laag opgeleid

Gezinssituatie:

82% gezinnen zonder kinderen
18% gezinnen met kinderen

Groot huishouden:

22% 1-persoonshuishouden
48% 2-persoonshuishouden
30% 3 of meer persoonshuishouden

Woning:

31% huurwoning
69% koopwoning

Vraag: alle bestaande militaire vliegbases in Nederland zitten vol of bijna vol in de geluidsruijnte. Daarom is reactivering van vliegbasis De Peel gewenst. In welke mate staat u positief of negatief tegenover de reactivering?
Basis: alle respondenten (n=445).

Waarom staan omwonenden positief of negatief tegenover de reactivering?

Uit de open antwoorden: voorstanders van de reactivering noemen vaak veiligheid en de noodzaak om Nederland te kunnen beschermen. Zij lijken *en masse* te accepteren dat ze daar mogelijk (geluids)hinder van kunnen ondervinden. Tegenstanders noemen veelvuldig de geluidshinder als belangrijkste argument tegen. Bij de groep daar tussenin (niet positief of negatief) valt op dat zij vaak een weloverwogen afweging maken van enerzijds de noodzaak van vlieg oefeningen, maar anderzijds ook bang te zijn voor geluidshinder.

(zeer) positief

- *Je moet wel paraat blijven en ergens kunnen oefenen. Als je veilig wilt blijven hoort dit erbij!*
- *Als we onze taak als Nederland in de internationale politie/defensie goed willen doen en zo veilig mogelijk, dan is het ook nodig om hiervoor voorzieningen te treffen zoals vliegbasis waar ook geoefend gaat worden.*
- *Defensie is lang een ondergeschoven kind geweest en aanpassen (NAVO) inspielen op bedreigingen vanuit de huidige wereldorde is noodzakelijk!*
- *Het is noodzakelijk dat we ons kunnen verdedigen tegen terrorisme of andere dreigingen. Dat daar geluidsoverlast mee gepaard gaat dienen we maar te accepteren. Liever af en toe een vliegtuig dat laag overvliegt dan op de knieën moeten voor een overheerser.*
- *Nederland moet beschermt worden, ook vanuit de lucht. Daarbij woon ik om de hoek van de vliegbasis en vindt het fantastisch om die machines te zien vliegen vanuit mijn achtertuin!*
- *In Nederland moeten we ook het vliegverkeer eerlijk verdelen over de beschikbare vliegvelden, zodat er geen overbelasting bij de een en 'niets aan de hand' bij de ander is. We noemen dat solidariteit!*

Niet positief of negatief

- *Geluidsoverlast en vervuiling is wel een aandachtspunt. Aan de andere kant is ruimte voor de vliegtuigen ook belangrijk. Compensatie voor aanpassingen aan huizen en omgeving is wel belangrijk.*
- *Niet blij dat hij weer actief wordt, dit geeft weer meer geluidsoverlast met de vliegbewegingen, maar is wel noodzakelijk.*
- *Ben geen voorstander van lawaai door vliegtuigen maar beseft dat ze ergens gestationeerd moeten zijn*
- *Negatief: Het brengt geluidsoverlast met zich mee en dat is irritant. Afgelopen week is er een oefening geweest waarbij vliegtuigen werden ingezet. De herrie van de vliegtuigen werd wel vervelend en was blij dat de week om was en de rust terugkeerde. Positief: Kan me voorstellen dat het reactiveren van de vliegbasis noodzakelijk is en dat moet dat m.i. dus ook gebeuren.*
- *Woon op steen worp afstand van vliegbasis De Peel heb op dit moment geen last van als ze maar niet s' nachts gaan vliegen.*
- *Openen zou meer vliegbewegingen en dus geluidsoverlast veroorzaken. Aan de andere kant willen we als land goed beschermt zijn.*

(zeer) negatief

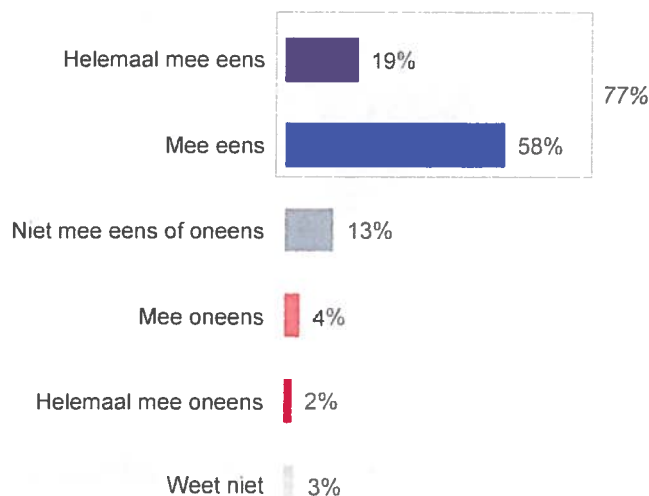
- *Geluidshinder is slecht voor de gezondheid.*
- *De meting van geluid deugt voor geen meter. De werkelijk ervaren geluidslast is veel groter dan de officiële cijfers doen geloven. Instanties poneren overlast (ook dat van geluid) tot 'n minimum te beperken, maar dat is lulkoek omdat 't begrip overlast zélf al te véél last betekent; hoe kun je nu in Godsnaam "te veel last" tot 'n minimum beperken. Men beseft niet wat men feitelijk zegt.*
- *Deze streek wordt al zeer belast door intensieve veehouderij en dus zeer verontreinigde lucht en ook de geluidsoverlast ervaren we als zeer ongewenst.*
- *Nog meer geluidsoverlast. Nu al regelmatig door het gebruik van het luchtruim door vliegveld Volkel. Veel testvluchten door F16's en andere vliegtuigen.*
- *Mijn huis wordt minder waard!! Om nog maar niet te spreken van alle herrie die we gaan krijgen.*
- *Totale verspilling van belastinggeld, totaal onnodige milieubelasting. Ik vind dat ze al het landmacht personeel nog beter een uitkering kunnen geven ter hoogte van hun salaris en dat daar niets tegenover staat dan dat ze nu weer met straaljagers gaan oefenen.*

Open vraag - U gaf aan [...] te staan tegenover de reactivering van de vliegbasis. Kunt u uw antwoord toelichten? Basis: alle respondenten (n=445)

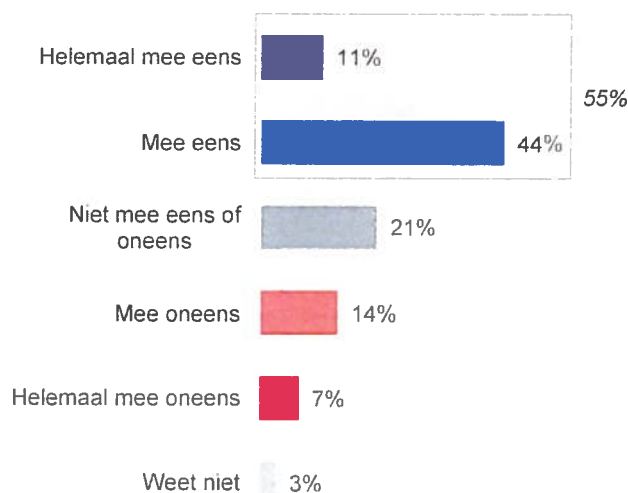
Ruim driekwart vindt vlieg oefeningen noodzakelijk, de helft heeft er vertrouwen in dat Defensie haar best doet om de hinder te beperken

Stellingen: noodzaak en vertrouwen

Vlieg oefeningen zijn **noodzakelijk** zodat Nederland aan zijn internationale verplichtingen in EU-, NAVO-, en VN-verband kan voldoen.



Ik heb er **vertrouwen** in dat de Nederlandse luchtmacht zoveel mogelijk haar best doet om de hinder, die de vliegbewegingen voor de omgeving kunnen veroorzaken, te beperken.



Leeftijdsverschillen: jonge omwonenden (18 tot en met 34 jaar) hebben er vaker vertrouwen in dat de luchtmacht haar best doet om de hinder te beperken (70% versus 55% van alle omwonenden). Naar leeftijd zijn er verder geen significante verschillen.



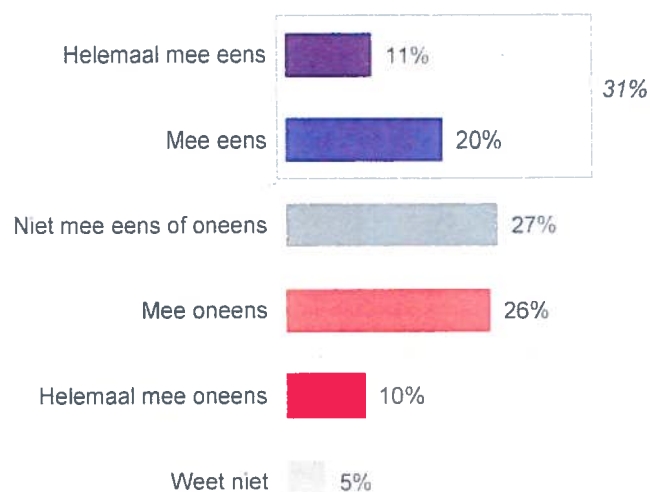
Noodzaak en houding: ruim de helft van de omwonenden die (zeer) negatief staat tegenover de reactivering, ziet wel de noodzaak van vlieg oefeningen in (50%).

Q090 Hieronder staat een aantal stellingen. Geef aan in welke mate u het eens of oneens bent met de stellingen. Basis: alle respondenten (n=445)

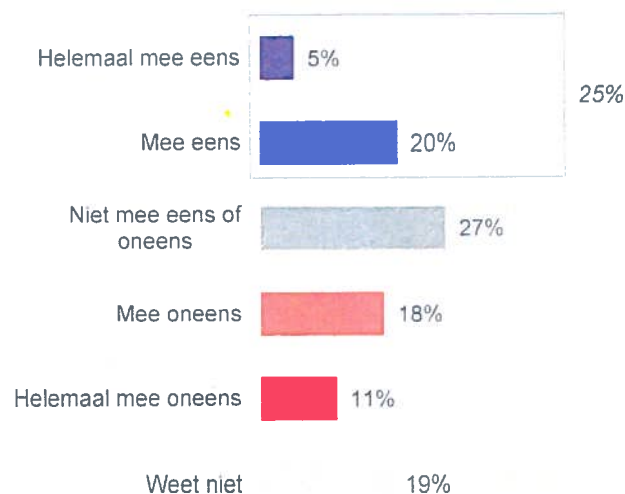
De informatievoorziening richting omwonenden is voor verbetering vatbaar

Stellingen: reactivering en tevredenheid informatie

Ik heb niets tegen Defensie, maar vind het niet prettig dat de vliegbasis wordt **gereactiveerd**.



Ik ben **tevreden** over de wijze waarop het ministerie van Defensie omwonenden informeert over de reactivering van de vliegbasis.



Draagvlak reactivering: drie op de tien omwonenden geven aan niets tegen Defensie te hebben, maar het niet prettig te vinden dat de vliegbasis wordt gereactiveerd. Een ruime meerderheid binnen deze groep staat dan ook negatief tegenover de reactivering (73%). Naar leeftijd zijn er geen verschillen.

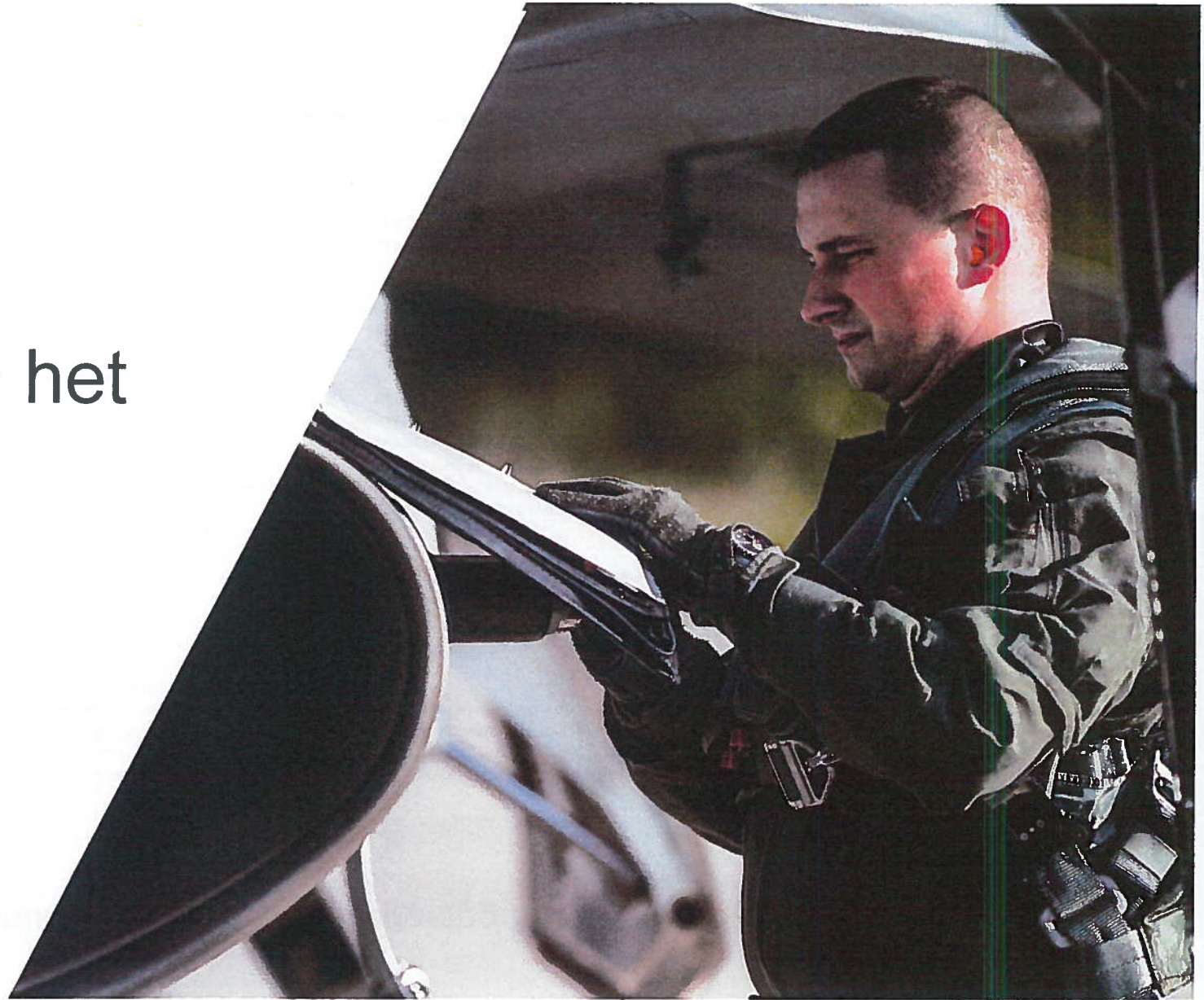


Informatievoorziening: een kwart is tevreden over de informatievoorziening van Defensie. Hierbij is er een sterk verband tussen de tevredenheid en het bekend zijn met de reactivering, want de tevredenheid over de informatievoorziening ligt binnen de groep die bekend is met de reactivering met 60% een stuk hoger.

Q090 Hieronder staat een aantal stellingen. Geef aan in welke mate u het eens of oneens bent met de stellingen. Basis: alle respondenten (n=445)

4

Beoordeling van het narratief



Narratief reactivering vliegbasis De Peel (zoals voorgelegd in de vragenlijst)

Vroeger werd het vliegveld De Peel enkele weken per jaar gebruikt door straaljagers voor oefeningen. Door flinke bezuinigingen bij Defensie veranderde dat. De basis kreeg een andere functie en werd het vliegveld buiten gebruik gesteld. In die tijd liep de Koude Oorlog op zijn eind en verhuisde de in voormalig West-Duitsland gelegerde luchtmachteenheden van de Geleide Wapens terug naar Nederland, naar De Peel. Inmiddels kent de basis meer grondgebonden activiteiten, maar vliegbewegingen zijn altijd wel gebleven. In het oefengebied in de omgeving van De Peel trainen helikopters en jachtvliegtuigen van ons en andere landen nog steeds. Dat komt omdat we de ruimte samen zo goed mogelijk moeten delen.

We leven met elkaar immers in een dichtbevolkt land. Iedere vierkante meter wordt maximaal benut als woon-, werk- of recreati Ruimte. Dat geldt voor de schaarse ruimte in de lucht net zo. Wij zijn aanwezig om te trainen en te oefenen, ons luchtruim dag en nacht te bewaken en de marine en landmacht te ondersteunen bij hun taken. Maar we helpen bijvoorbeeld ook de politie bij grootschalige zoekacties en de brandweer bij het blussen van grote branden. Dat gebeurt allemaal boven uw hoofd... vaak hoog en soms wat lager in de lucht. En dat naast de commerciële en recreatieve luchtvaart, die daar ook hun plek hebben gekregen.

Een van onze belangrijkste taken is het beschermen van het Nederlands grondgebied. Dreiging en conflicten laten zich echter niet plannen. Daarom moeten we altijd voorbereid zijn op situaties waarin onze vrijheid wordt bedreigd. Het is onze verantwoordelijkheid om de belangen van Nederland en de Nederlandse bevolking dan te beschermen. Alleen door veel en dagelijks te trainen, worden we beter dan onze vijand en zijn we goed voorbereid inzetbaar. Alleen dan kunnen we dreigingen het beste het hoofd bieden.

Het is daarom noodzakelijk De Peel opnieuw te openen als vliegbasis. Hier is nog ruimte. We hebben die ruimte keihard nodig. Zo kunnen we onze trainingen, verspreid over heel Nederland, uit blijven voeren. Om Nederland veilig te houden. Met jachtvliegtuigen plannen we drie perioden van zes weken te gaan vliegen, verspreid over het hele jaar.

Je kunt het vergelijken met korte uitzendingen, waarbij onze mensen en toestellen tijdelijk op De Peel neerstrijken en het terrein in die periode als uitvalsbasis gebruiken. Ook helikopters en transportvliegtuigen zullen jaarlijks meerdere malen vanaf De Peel vliegen, incidenteel en voor oefeningen. Ten slotte biedt De Peel ook een geschikt en veilig oefenterrein voor onbemande vliegtuigen en drones.

Om De Peel te kunnen heropenen als actief vliegveld, is een wettelijk luchthavenbesluit nodig. Dat besluit geeft ons kaders en richtlijnen om vanaf de vliegbasis te kunnen vliegen, maar houdt ook rekening met duurzaamheid en milieu. Ook wij moeten de uitstoot van stikstof compenseren. Maar er zijn meer wetten en regels waar wij ons aan moeten én willen houden. Zo houden wij onszelf, u en uw leefomgeving veilig.

De heropening van vliegbasis De Peel is een verandering voor u. De invloed hiervan op uw omgeving wordt door een onafhankelijk bureau onderzocht in een zogeheten Milieu Effect Rapportage (MER). Het is een onderdeel van de procedure om te komen tot een luchthavenbesluit. Daarin speelt u ook een rol. Wij hechten veel waarde aan uw mening en zienswijze en vinden het belangrijk om deze mee te kunnen wegen in ons besluit. Het maakt daarbij niet uit of u nu bestuurder, omwonende, bedrijf of geïnteresseerde bent: uw inbreng doet ertoe.

We kunnen ons namelijk voorstellen dat de nieuwe openstelling van de vliegbasis veel vragen bij u oproept. Nu, maar misschien ook later in het proces. Via de COVM website en tijdens de openbare COVM bijeenkomsten kunt u het hele proces volgen. We nodigen u van harte uit om samen met ons in gesprek te blijven. Het delen van elkaars standpunten, belangen en dilemma's vergroot het begrip en inzicht in elkaar. Dat hoeft overigens niet automatisch te betekenen dat we het altijd eens zullen worden. Maar het helpt om waar mogelijk samen tot oplossingen te komen. Bezoek dus gerust de website van het COVM en van Defensie voor meer informatie of contact. U kunt zich ook aanmelden voor onze burenmailing. Graag tot ziens!

Wat heeft men na het lezen van de tekst onthouden?

Uit de open antwoorden: na het lezen van het narratief is gevraagd welke elementen of onderwerpen uit de tekst de lezers ervan hebben onthouden. Uit deze open antwoorden blijkt dat er grofweg twee groepen zijn: een groep die meer praktische informatie onthoudt (vooral over contact met Defensie) en een groep die vooral de inhoudelijke of achtergrondinformatie onthoudt. Hieronder zijn enkele citaten weergegeven die dit illustreren

Onthoudt vooral praktische informatie

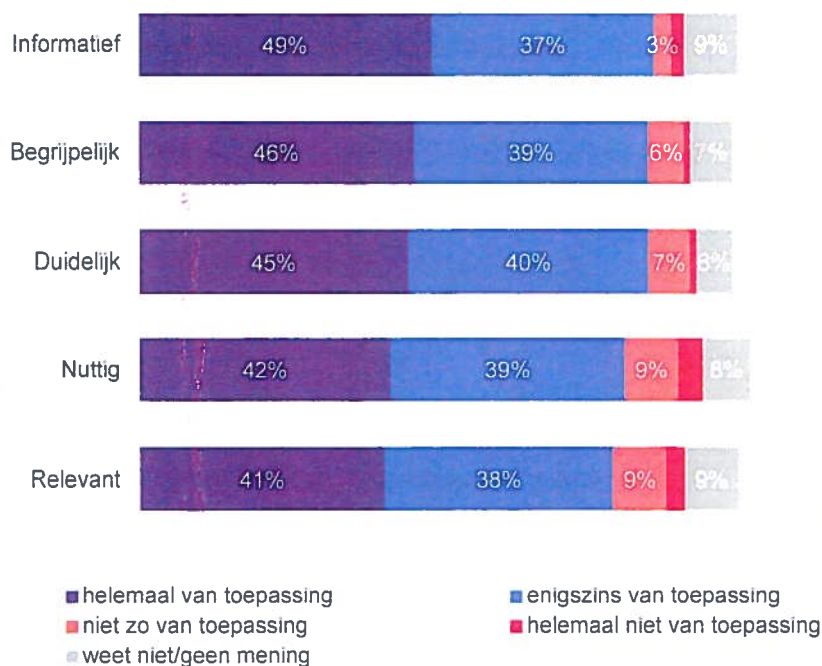
- *Dat we via openbare bijeenkomsten van Defensie in gesprek met ze kunnen gaan.*
- *Dat als je vragen of opmerkingen hebt, kunt u contact opnemen en u aanmelden voor een mailing.*
- *Dat ik een website kan bezoeken van defensie als ik contact met ze wil.*
- *Dat er een wettelijk luchthavenbesluit nodig is om de luchthaven te kunnen openen.*
- *Dat ze (Defensie) het gesprek met omwonenden belangrijk vinden en hiertoe informatie bijeenkomsten organiseren en een mailgroep voor omwonenden.*
- *In gesprek gaan met Defensie.*
- *Als je vragen/opmerkingen hebt kunt u contact opnemen.*
- *Dat ik een website kan bezoeken van defensie.*
- *Noodzaak van oefenen, redenatie waarom De Peel open moet, bewust van omgeving inclusief milieu impact, defensie wil in contact blijven met omwonenden die geraakt worden, mogelijkheid tot inzicht in documenten, verslagen, rapportages.*

Onthoudt vooral inhoudelijke informatie

- *In Nederland is er een tekort aan vliegvelden waardoor De Peel weer nodig is om de hoeveelheid oefening te kunnen doen wat noodzakelijk is voor Defensie. Er wordt ook door buitenlandse eenheden gebruik van gemaakt. Ze proberen zoveel mogelijk de overlast te beperken en je kunt altijd bij Defensie informatie opvragen.*
- *Het belang van reactivering van de vliegbasis, zodat defensie optimaal haar taken kan uitvoeren, niet alleen ter bescherming van Nederland, maar ook voor internationale taken in NAVO verband. Defensie doet er alles aan om geluidsoverlast en milieubelasting zoveel mogelijk onder controle te houden.*
- *Vliegbasis De Peel is minder of niet meer gebruikt door de veranderde machtsverhoudingen. Nu moet er weer geoefend worden omdat de geluidsnormen op andere plaatsen zijn aangescherpt.*
- *Het belang van reactivering van de vliegbasis, zodat defensie optimaal haar taken kan uitvoeren, niet alleen ter bescherming van Nederland, maar ook voor internationale taken in NAVO verband. Defensie doet er alles aan om geluidsoverlast en milieubelasting zoveel mogelijk onder controle te houden.*
- *Noodzaak en dat ze rekening proberen te houden met omwonenden/buren.*

Open vraag - U heeft zojuist een tekst gelezen over de reactivering van vliegbasis De Peel. Welke elementen of onderwerpen uit de tekst heeft u onthouden? Schrijf kort op wat u als eerste te binnen schiet.

Op 'harde' criteria scoort de tekst goed: bijna de helft beschouwt de tekst in sterke mate als informatief en begrijpelijk



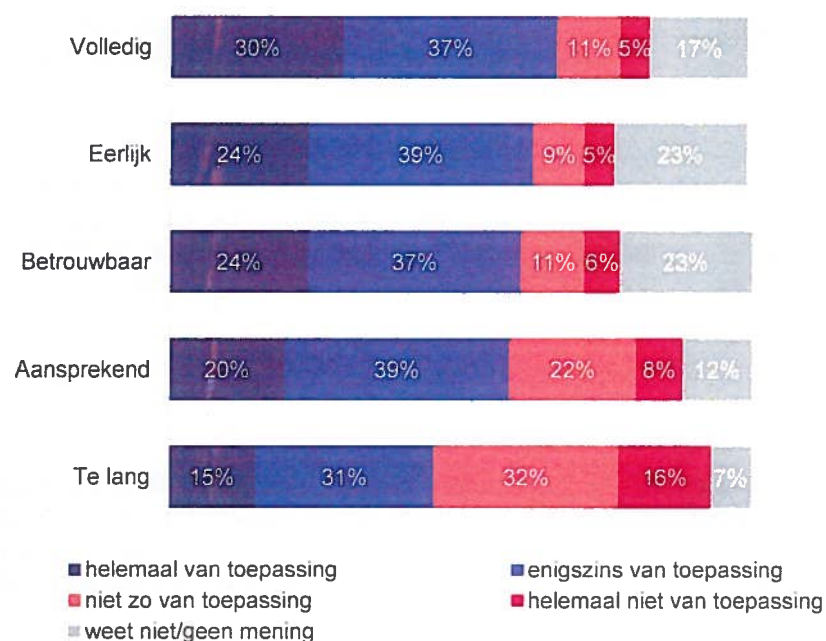
Steun Defensie: omwonenden van vliegbasis De Peel die Defensie in mindere mate steunen lijken kritischer naar de tekst te kijken. In het algemeen geldt dat de respondenten die in beperkte tot geen mate Defensie steunen alle harde criteria in mindere mate van toepassing vinden dan de respondenten die Defensie in sterke mate steunen. Bijvoorbeeld: 93% van de respondenten die Defensie in sterke mate steunen vinden 'informatief' helemaal van toepassing op de tekst, waar 57% van de respondenten die Defensie nauwelijks of niet steunen dat vinden.



Leeftijdsverschillen: ouderen beschouwen deze tekst in mindere mate als begrijpelijk dan generaties daaronder. Van de 65-plussers geeft 77% aan dat deze tekst begrijpelijk is (helemaal van toepassing + enigszins van toepassing) t.o.v. 95% van de 18-34 jarigen en 89% van de 35-49 jarigen.

Q013 Geef aan in hoeverre de volgende uitspraken volgens u van toepassing zijn op de tekst die u zojuist gelezen heeft. Basis: alle respondenten (n=445)

Op 'zachte' criteria scoort de tekst goed, maar wel iets minder sterk: één op de drie beoordeelt de tekst in sterke mate als volledig, vooral de jongeren vinden de tekst te lang



Mate steun Defensie: ook bij de 'zachte' criteria lijken omwonenden van vliegbasis De Peel die Defensie in mindere mate steunen kritischer naar de tekst te kijken. Bijvoorbeeld: 78% van de respondenten die Defensie in sterke mate steunt, vindt de tekst betrouwbaar, waar slechts 42% van de respondenten die Defensie nauwelijks of niet steunen dat vinden. Soortgelijke verschillen zijn te zien voor de termen 'eerlijk' (83% vs 42%) en 'aansprekend' (69% vs 36%). Alleen voor het criteria 'te lang' geven beide groepen ongeveer gelijke beoordeling.



Al op de hoogte: opvallend is dat één op de vijf (21%) respondenten die al op de hoogte is van de reactivering van de vliegbasis aangeeft de tekst *niet* volledig te vinden. Dat is meer dan respondenten die hier van tevoren nog niet van op de hoogte waren (11%).

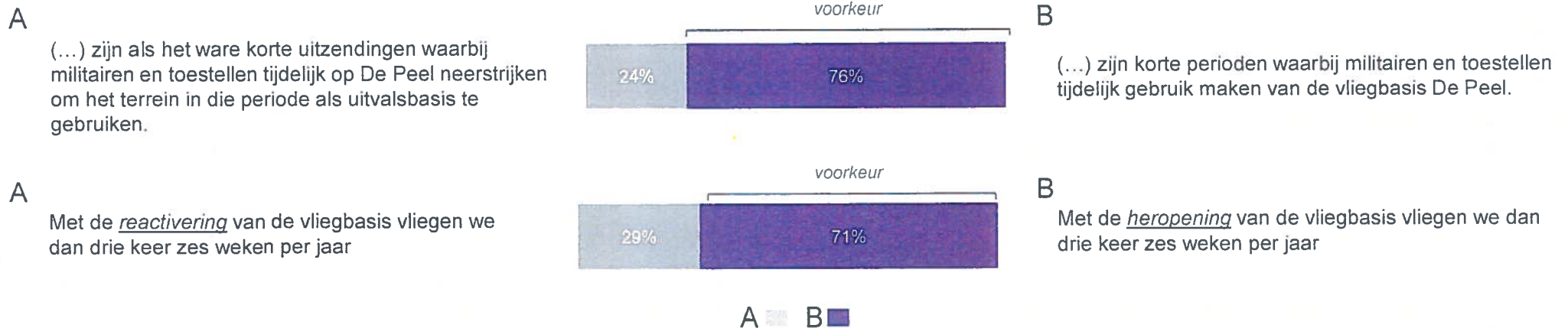


Leeftijdsverschillen: ouderen beoordelen de tekst in mindere mate volledig dan twee generaties daaronder. Van de 65-plussers zegt 57% de tekst volledig te vinden waar van de 34-49 jarigen 77% en van de 50-64 jarigen 68% dit aangeeft. Meer jongeren vinden de tekst te lang: 68% van de 18-34 jarigen vindt te lang, waar 44% van de oudste generaties dat vindt.

Q013 Geef aan in hoeverre de volgende uitspraken volgens u van toepassing zijn op de tekst die u zojuist gelezen heeft. Basis: alle respondenten (n=445)

Omwonenden geven een duidelijke voorkeur aan korte zinnen en het woord 'heropening' ten opzichte van 'reactivering'

Nadat de respondenten is gevraagd de tekst te beoordelen op verschillende criteria is hen vervolgens gevraagd verschillende zinnen te beoordelen op leesbaarheid. Om te controleren waar de voorkeur in formuleringen en definitiegebruik van respondenten ligt werd hen vier keer een keuze voorgelegd; zin A of zin B (of zin C). Uit deze voorgelegde keuzes kan worden opgemaakt dat men een voorkeur geeft aan korte zinnen, ook als dit betekent dat er mogelijk minder informatie in staat. Daarnaast blijkt dat men het woord 'heropening' leesbaarder vindt dan 'reactivering'; zeven op de tien geven de voorkeur 'heropening'.

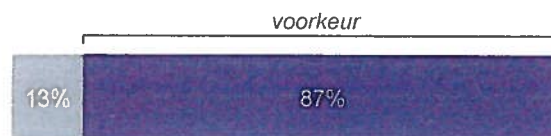


Q016 Hieronder staan twee zinnen. Als het gaat om de leesbaarheid van beide zinnen, welke zin vindt u dan het beste? Basis: alle respondenten (n=445).

Men geeft overduidelijk de voorkeur aan 'straaljagers' en heeft liever dat er vanuit 'de samenleving' wordt gesproken dan vanuit 'de Nederlandse regering' of 'u'

A

We vliegen dan drie keer zes weken per jaar vanaf De Peel met onder andere jachtvliegtuigen



B

We vliegen dan drie keer zes weken per jaar vanaf De Peel met onder andere straaljagers

A

Dat komt omdat de Nederlandse regering van ons verwacht dat we getraind zijn voor conflicten die onze veiligheid kunnen bedreigen



B

Dat komt omdat u van ons verwacht dat we getraind zijn voor conflicten die onze veiligheid kunnen bedreigen

C Dat komt omdat de samenleving van ons verwacht dat we getraind zijn voor conflicten die onze veiligheid kunnen bedreigen

A ■ B ■ C ■



Leeftijdsverschillen:

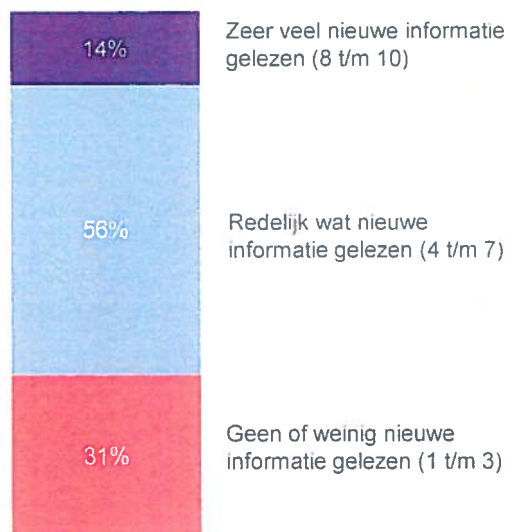
Een hoger percentage 65+'ers geeft de voorkeur aan de term 'jachtvliegtuigen' (22%) dan de generaties daaronder doen (18-34: 5%, 35-49: 9%, 50-64: 10%).

Uit de beoordeling van de drie zinnen komt naar voren dat de oudste generatie meer voorkeur geeft aan de term 'samenleving' dan de jongere generaties dat doen. 75% van de 65+'ers geeft hier de voorkeur aan ten opzichte van de 55% van de 18-34 jarigen, 44% van de 35-49 jarigen en 64% van de 50-64 jarigen.

Q016 Hieronder staan twee zinnen. Als het gaat om de leesbaarheid van beide zinnen, welke zin vindt u dan het beste? | Basis: totale steekproef, n=445

Een derde van de omwonenden - die reeds op de hoogte zijn van reactivering - geeft aan (helemaal) geen nieuwe informatie te hebben gelezen in de tekst

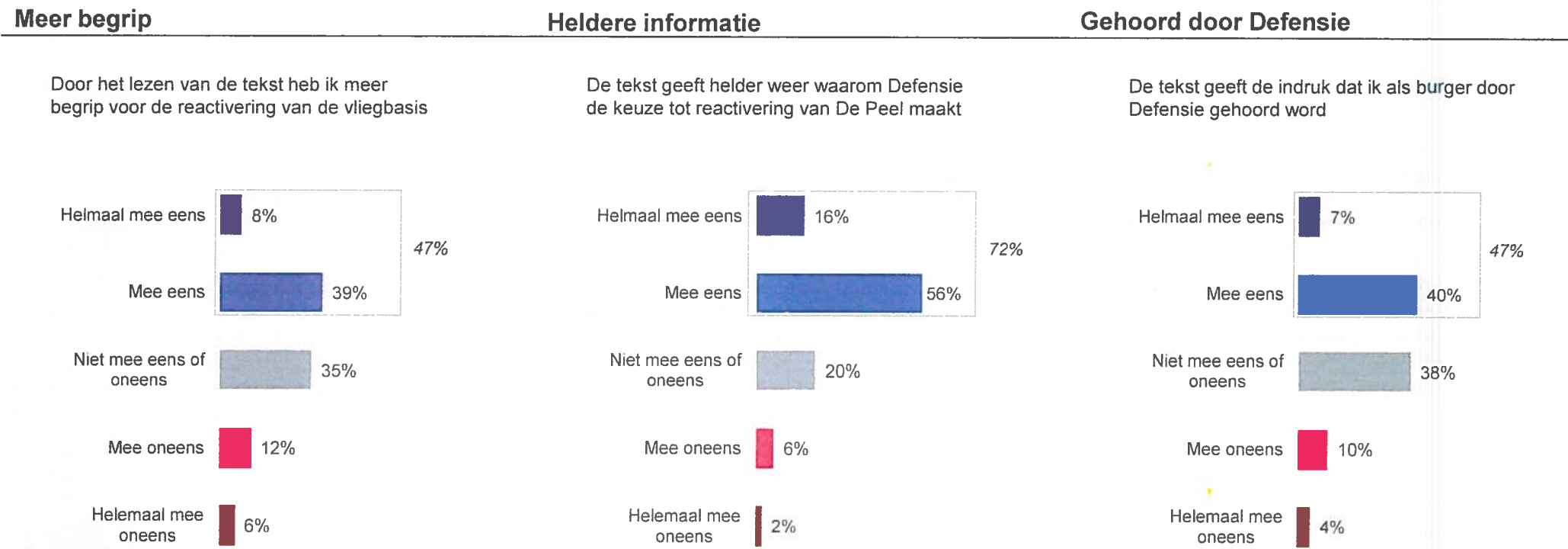
Nieuwe informatie



Houding reactivering: net meer dan de helft (53%) van de omwonenden van vliegbasis De Peel die zeer negatief tegenover de reactivering van De Peel staan geeft aan (helemaal) geen nieuwe informatie te hebben gelezen. Dat is meer dan de inwoners die positief (26%) of niet positief, maar ook niet negatief (21%) tegenover de reactivering van de vliegbasis staan. Naar leeftijd zijn er geen significante verschillen.

Q014 Als het gaat over de reactivering van de vliegbasis, in welke mate heeft u dan nieuwe informatie gelezen in deze tekst? (1 helemaal geen nieuwe informatie – 10 zeer veel nieuwe informatie) Basis: Respondenten die bekend zijn met de reactivering van De Peel (n=227)

Voor bijna de helft heeft de tekst een positieve invloed op het begrip dat men heeft voor de reactivering en bijna drie kwart vindt de informatie over de keuze tot reactivering helder



Q015 Hieronder staat een aantal stellingen. Geef aan in welke mate u het eens of oneens bent met de stellingen. Basis: alle respondenten (n=445)

De mate van steun die omwonenden hebben voor Defensie is van invloed op de beoordeling van de tekst

Uitsplitsing



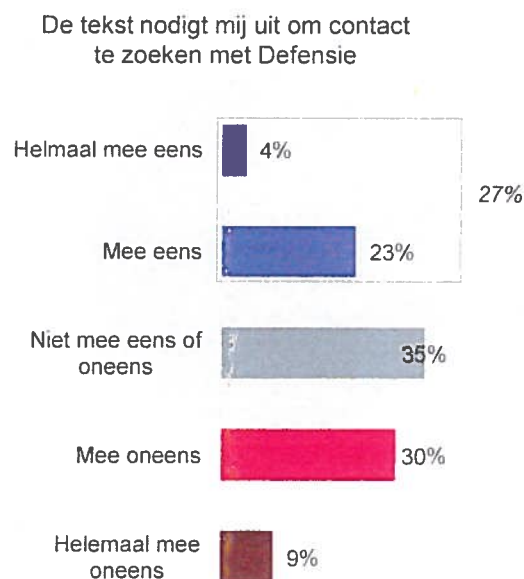
Steun Defensie: Omwonenden van vliegbasis De Peel die Defensie in sterke mate steunen vinden ook in sterkere mate dat deze tekst ervoor zorgt dat ze zich gehoord voelen door Defensie: 66% van de respondenten wie Defensie in sterke mate steunen is het (helemaal) eens met de stelling 'De tekst geeft de indruk dat ik als burger door Defensie gehoord word'. Onder omwonenden die Defensie niet steunen, voelt 22% zich gehoord na het lezen van de tekst.

Ongeveer hetzelfde geldt voor de stellingen 'Door het lezen van de tekst heb ik meer begrip voor de reactivering van de vliegbasis' en 'De tekst geeft helder weer waarom Defensie de keuze tot reactivering van De Peel maakt'. Voor beide stellingen geldt dat de omwonenden van vliegbasis De Peel die Defensie in sterke mate steunen meer het eens zijn met de stellingen dan inwoners die Defensie nauwelijks steunen. 67% van de omwonenden die Defensie sterk steunt vindt dat de tekst zorgt voor meer begrip voor de reactivering ten opzichte van 28% die Defensie nauwelijks steunt. En 87% van de omwonenden die Defensie steunen vindt dat de tekst een heldere omschrijving over de keuze tot reactivering geeft ten opzichte van 46% van hen die Defensie niet tot nauwelijks steunen.

Bijna vier op de tien vindt dat de tekst *niet* uitnodigt contact op te nemen met Defensie. Daarvan hebben de meest simpelweg geen behoefte aan contact met Defensie

Contact met Defensie

Redenen geen contact Defensie



Onderzoek augustus 2020

In het onderzoek van augustus 2020 werd de stelling 'De tekst nodigt mij uit om contact te zoeken met Defensie' ook voorgelegd. In dit onderzoek werd een eerdere versie van het narratief getoond. Waar in het onderzoek van augustus 2020 13% de tekst uitnodigend vond, vindt in dit onderzoek 27% dat de tekst uitnodigt tot contact opnemen met Defensie.

Leeftijdsverschillen:

Een grotere hoeveelheid van de jongste generatie geeft aan dat de tekst niet uitnodigt om contact te zoeken met Defensie (52% oneens+ helemaal oneens) dan de twee generaties erna (35-49: 32%, 50-64: 30%).

Anders, namelijk:

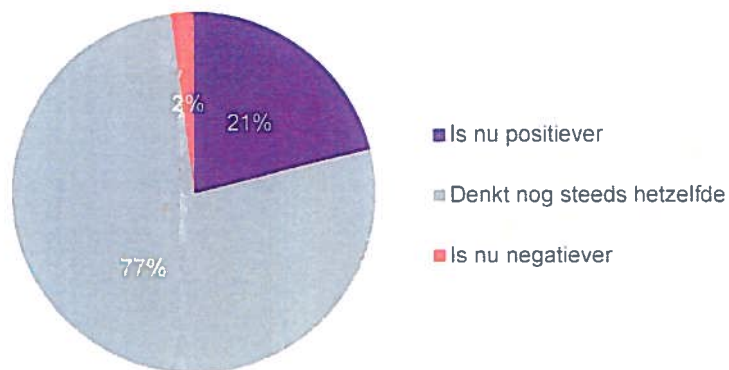
"Ik ga zelf geen contact opnemen met defensie, daar is al een actiegroep voor opgericht.

"Het is al een uitgemaakte zaak helaas.

Q015 Hieronder staat een aantal stellingen. Geef aan in welke mate u het eens of oneens bent met de stellingen. Basis: alle respondenten (n=445) Q016 U gaf aan dat de tekst u niet uitnodigt om contact op te zoeken met Defensie. Wat is hiervoor de belangrijkste reden? Basis: respondenten die de tekst (helemaal) niet uitnodigend vinden, n=171.

Een op de vijf staat na het lezen van de tekst positiever tegenover de reactivering van De Peel, omwonenden die negatief over de reactivering zijn veranderen echter niet van mening

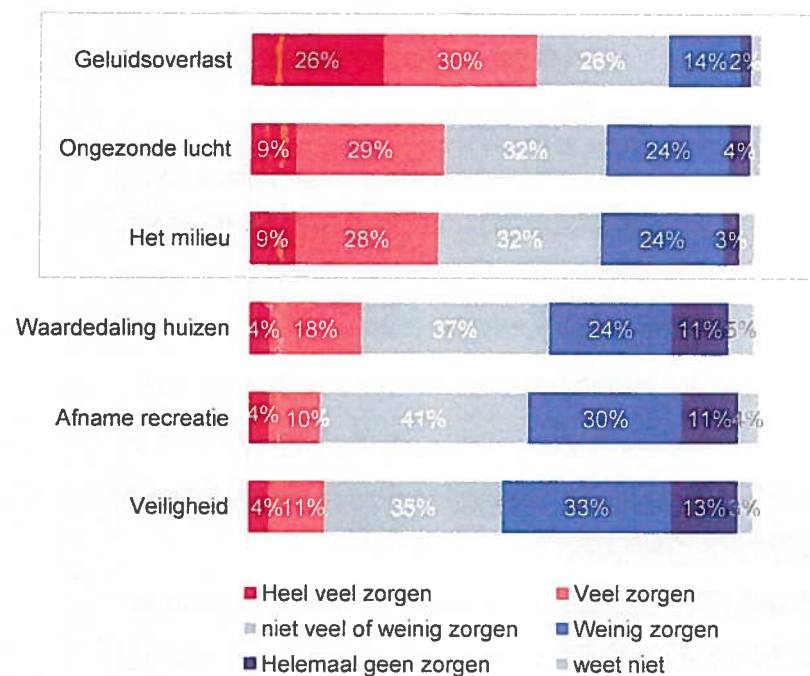
Invloed op houding t.o.v. de reactivering



Houding reactivering: de tekst heeft op 21% van de omwonenden een positieve invloed op de houding die ze hebben ten opzichte van de reactivering. Dit geldt vooral voor de groep die aan het begin van de vragenlijst aangaf niet positief of negatief te staan tegenover de reactivering. Van deze groep geeft 29% aan *positiever* tegenover de reactivering te staan na het lezen van de tekst. De mening van de meeste respondenten die negatief tegenover de reactivering staan, is door de tekst niet veranderd.

Q022 In dit onderzoek heeft u vragen beantwoord over de reactivering van vliegbasis De Peel. Ook heeft u hier een tekst over gelezen. In het begin van de vragenlijst gaf u aan [SHOW ANSWER Q007] te staan tegenover de reactivering van vliegbasis De Peel. Bent u door het lezen van de tekst anders gaan denken over de reactivering van de vliegbasis? Basis: alle respondenten (n=445)

Geluidsoverlast, ongezonde lucht en het milieu zijn de grootste zorgpunten onder omwonenden



Top 3 zorgen tegenstanders Reactivering De Peel

Over het algemeen geldt dat de respondenten die (heel) negatief tegenover de reactivering van de vliegbasis staan zich ook de meeste zorgen maken over de genoemde aspecten. Hieronder een top 3 van de aspecten waar de tegenstanders zich het meeste zorgen over maken:

1. **83%** maakt zich heel veel zorgen over geluidsoverlast.
2. **41%** maakt zich heel veel zorgen over het milieu.
3. **39%** maakt zich heel veel zorgen over de ongezonde lucht.

Huizenbezitters: een kwart van de omwonenden die huiseigenaar zijn, maakt zich (heel) veel zorgen om de waardedaling van hun huis. Dit percentage is *niet* significant hoger dan dat het percentage van *alle* respondenten dat zich hier zorgen over maakt (22%). Naar leeftijd is er één significant verschil: jonge omwonenden (18 tot en met 34 jaar) maken zich het minst vaak zorgen over de veiligheid (54% maakt zich hier geen zorgen over versus 46% van alle omwonenden).



Q023 Hieronder staan vijf aspecten waarover sommige mensen zich in meer of mindere mate zorgen maken als de vliegbasis volgend jaar wordt heropend. Kunt u aangeven in welke mate u zich zorgen of geen zorgen maakt over de onderstaande aspecten? Basis: alle respondenten (n=445)

Circa de helft ontvangt informatie van Defensie het liefst in de lokale of regionale krant of via een brief van het ministerie van Defensie, folders en flyers worden ook vaak genoemd



Leeftijdsverschillen: tussen de oudere en jongere omwonenden zijn er enkele verschillen in de kanalen die ze prefereren om informatie te ontvangen. De jongere generatie geeft vaker de voorkeur aan een folder of flyer (58% van de 18-34 jarigen t.o.v. 35% van de 65+'ers). Ook geven zij vaker de voorkeur aan Twitter (12% t.o.v. 3% van de 65+'ers). De oudere omwonenden geven een hogere voorkeur aan voor een artikel in een lokale of regionale krant (58% van de 50-64 jarigen en 58% van de 65+'ers) dan de jongere generatie, al zou 40% van de 18-34 jarigen ook graag via dit kanaal de informatie willen ontvangen. Naar draagvlak of andere achtergrondkenmerken zijn er verder geen significante verschillen.

Q021 Defensie wil de tekst die u gelezen heeft, gebruiken in de berichtgeving richting de omwonenden van het vliegveld. Via welke van de onderstaande kanalen zou u - als omwonende - deze informatie het liefst willen ontvangen? Basis: alle respondenten (n=445)

5 Bijlagen



Resultaten schaduwmeting burenmailing (1/2)

Opzet schaduwmeting

In de periode van 17 december 2020 tot en met 7 januari 2021 is hetzelfde onderzoek uitgezet onder een groep omwonenden dat lid is van de burenmailing van vliegbasis De Peel. Via de burenmailing staat Defensie in nauw contact met omwonenden die zich hiervoor hebben opgegeven. Het onderzoek is door Defensie uitgestuurd via een open onderzoekslink waaraan men anoniem kon deelnemen. Uiteindelijk heeft een groep van n=45 omwonenden de vragenlijst ingevuld. Omdat de groep deelnemers aan de burenmailing geen representatieve afspiegeling is van de omgeving en er geen achtergrondkenmerken bekend zijn van deze groep, zijn de resultaten van het onderzoek opgenomen als bijlage. De resultaten moeten als indicatief worden gezien.

Lager draagvlak Defensie onder leden van de burenmail

Onder leden van de burenmail is het draagvlak voor Defensie minder groot dan onder de (representatieve) groep omwonenden. Zo geeft 22% aan Defensie weinig tot niet te steunen, terwijl dat onder de omwonenden met 14% minder groot is. De groep die aangeeft Defensie (zeer) veel te steunen is onder beide doelgroepen ongeveer even groot (37% onder de omwonenden en 41% onder deelnemers aan de burenmail). Daarnaast vinden leden van de burenmail Defensie veel vaker *niet* noodzakelijk voor Nederland (28% versus 6% van de omwonenden). Ruim vier op de tien leden van de burenmail vinden Defensie wel (zeer) noodzakelijk voor Nederland (44%). Dit percentage is onder omwonenden hoger (56%). Er zijn geen significante verschillen in de mate waarin men zich zorgen maakt over de veiligheid in Nederland of de mate waarin men vindt dat Defensie goed is toegerust op het beschermen van ons land.

Relatief veel wantrouwen als het gaat over hinderbeperking

Negen op de tien leden van de burenmail weten dat de vliegbasis op zijn vroegst in 2024 wordt gereactiveerd (89%). Dit is een veel hoger percentage dan onder de representatieve groep omwonenden (51%). Daarnaast geeft 60% van de leden van de burenmailing aan er weinig of geen vertrouwen in te hebben dat de Nederlandse luchtmacht haar best zal doen om de hinder van de vliegbewegingen zoveel mogelijk te beperken. Onder de groep omwonenden is dit wantrouwen met 21% veel minder groot. Toch is altijd nog een meerderheid van de leden van de burenmail ervan overtuigd dat vlieg oefeningen noodzakelijk zijn (58% versus 77% van de omwonenden). Noodzakelijkheid blijft dus een belangrijk argument in het vergroten van het draagvlak voor de reactivering.

Groter 'Nimby-effect' onder leden van de burenmail

Ruim de helft van de leden van de burenmail geeft aan niets tegen Defensie te hebben, maar het niet prettig te vinden dat de vliegbasis wordt gereactiveerd (54%). Het zogenaamde 'not in my backyard-effect' lijkt hiermee groter te zijn dan onder de representatieve groep omwonenden waar 31% aangeeft niets tegen Defensie te hebben, maar het niet prettig te vinden dat de vliegbasis wordt gereactiveerd. Aan de andere kant is de tevredenheid over de wijze waarop Defensie omwonenden informeert onder de leden van de burenmail groter dan onder de andere groep omwonenden (48% versus 25%). Dit verschil wordt overigens vooral veroorzaakt door het relatief grote aantal omwonenden dat aangeeft 'niet te weten' of ze (on)tevreden zijn over de informatievoorziening (19% versus 2%).

Resultaten schaduwmeting Burenmail (2/2)

Narratief wordt (redelijk) goed beoordeeld, men leest minder nieuwe informatie

Ook door de leden van de burenmail wordt het narratief op alle punten redelijk goed tot goed beoordeeld, al wordt het narratief door de representatieve groep omwonenden op alle voorgelegde punten beter beoordeeld. Er zijn een paar significante verschillen: de tekst wordt minder vaak als informatief gezien (33% versus 49%) en minder vaak als volledig (10% vindt de tekst (zeer) volledig, terwijl dat onder omwonenden 30% is). Dit heeft naar alle waarschijnlijkheid te maken met het feit dat de leden van de burenmail beter op de hoogte zijn van de reactivering: 58% geeft namelijk aan geen of weinig nieuwe informatie in de tekst te hebben gelezen, terwijl dat onder de omwonenden 31% is. De voorkeurstest voor de voorgelegde zinnen laat geen significante verschillen zien tussen beide groepen.

Het narratief leidt minder vaak tot meer begrip voor de reactivering

Van de leden van de burenmail geeft 61% aan dat het narratief *niet* leidt tot meer begrip voor de reactivering. Onder de andere groep omwonenden is dat met 18% minder vaak het geval. Daarnaast geeft 47% aan dat de tekst *niet* helder weergeeft waarom Defensie de keuze tot reactivering maakt (versus 8% van de andere groep omwonenden). Tot slot geeft 56% aan dat ze door het lezen van de tekst *niet* de indruk hebben dat ze als burger door Defensie worden gehoord (versus 14% van de andere groep omwonenden). Tot slot leidt de tekst onder leden van de burenmail minder vaak tot een positiever houding ten opzichte van de reactivering: 7% geeft aan na het lezen van de tekst positiever ten opzichte van de reactivering te staan. Onder de andere groep omwonenden is dit effect met 21% driemaal groter.

Leden van de burenmail maken zich vaker (grote) zorgen

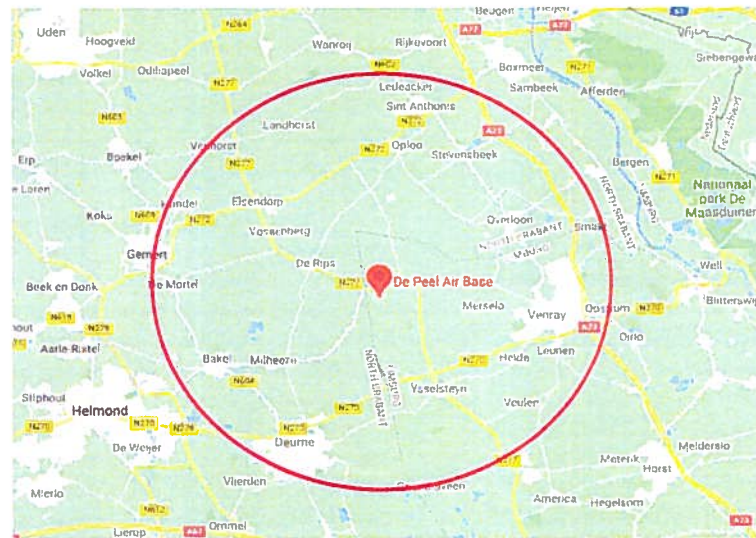
In het onderzoek is een aantal zorgpunten voorgelegd. Hierbij valt op dat leden van de burenmail zich vaker 'heel veel' zorgen maken over de voorgelegde punten. Zo maakt 58% zich heel veel zorgen over mogelijke geluidsoverlast (versus 26% van de andere groep omwonenden). Daarnaast zijn ook de zorgen over een mogelijke waardedaling van de huizen zeer groot (44% maakt zich hier zeer veel zorgen over versus 4% van de andere groep). Het verschil in zeer grote zorgen is ook te zien als het gaat over het ongezonde lucht (42% versus 9%), het milieu (38% versus 9%), afname van de recreatie (27% versus 4%) en de veiligheid (16% versus 4%).

Lokale of regionale kranten zijn ook hier een favoriet informatiekanaal

Als het gaat over het gebruik van het narratief in de berichtgeving richting omwonenden is er onder leden van de mailgroep - net als onder de andere groep omwonenden - een grote voorkeur voor een artikel in een lokale of regionale krant (58%). De burenmail wordt door de helft genoemd (49%). Daarnaast worden een informatiebijeenkomst van Defensie (31%) en een brief van Defensie (27%) ook redelijk vaak genoemd.

Overzicht postcodegebieden omwonenden uit de TNS Nipobase

5704	5803
5711	5804
5712	5807
5715	5809
5725	5812
5751	5813
5752	5814
5753	5815
5754	5816
5756	5817
5757	5825
5763	5844
5766	5966
5801	6029
5802	5704



Postcodegebieden: alle benaderde omwonenden zijn woonachtig in de postcodegebieden die zijn weergegeven op deze slide. Zij wonen allemaal in de directe omgeving van de vliegbasis, dus in een straal van 10 kilometer van de vliegbasis. De lijst met postcodegebieden is aangeleverd door het ministerie van Defensie.